

คำวินิจฉัยของ นายอภัย จันทนจุลกะ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๐/๒๕๕๘

วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๘

เรื่อง ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง ส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นายประชัย เลี่ยวไพรัตน์ กับพวก) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง และมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง ส่งคำโต้แย้งของจำเลยในคดีหมายเลขคำที่ กค. ๒๓๘/๒๕๕๖ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง และมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า

บริษัทการเงินระหว่างประเทศ เป็นโจทก์ฟ้องนายประชัย เลี่ยวไพรัตน์ เป็นจำเลยที่ ๑ บริษัท เลี่ยวไพรัตน์วิสาหกิจ จำกัด จำเลยที่ ๒ ต่อศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง ในฐานผิดสัญญาค้ำประกัน จำนวนทุนทรัพย์ ๑๒,๕๗๐,๕๘๗,๒๕๓.๑๓ บาท โดยกล่าวในฟ้องว่าโจทก์ เป็นหน่วยงานองค์การระหว่างประเทศ มีฐานะเป็นนิติบุคคลตามข้อบังคับของโจทก์ มีวัตถุประสงค์ ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศสมาชิกด้วยการลงทุนโดยเงินทุนของโจทก์ในหน่วยงานของเอกชน ที่อยู่ในอาณาเขตของประเทศสมาชิก จำเลยที่ ๑ เป็นกรรมการและผู้ถือหุ้นคนหนึ่งของบริษัท อุตสาหกรรมปิโตรเคมีกัลไทย จำกัด (มหาชน) จำเลยที่ ๒ เป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ บริษัทอุตสาหกรรมปิโตรเคมีกัลไทย จำกัด (มหาชน) โดยนายประชัย เลี่ยวไพรัตน์ (ลูกหนี้) ได้ตกลงทำสัญญากู้เงินไปจากโจทก์ เพื่อนำไปลงทุนในโครงการก่อสร้างโรงงาน เกี่ยวกับการผลิตปิโตรเคมีภัณฑ์และผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม ตามสัญญากู้เงินและสัญญากู้เงินประเภทซี โดยโจทก์ตกลงให้ลูกหนี้กู้เงินตามสัญญากู้เงินและสัญญากู้เงินประเภทซี โดยสัญญากู้เงินแบ่งเป็นเงินกู้

ประเภทเอ จำนวนเงิน ๘๐,๐๐๐,๐๐๐ เหรียญสหรัฐ และเงินกู้ประเภทบี จำนวนเงิน ๔๐๐,๐๐๐,๐๐๐ เหรียญสหรัฐ และตามสัญญากู้เงินประเภทซี เป็นจำนวนเงิน ๒๐,๐๐๐,๐๐๐ เหรียญสหรัฐ โดยลูกหนี้ตกลงชำระดอกเบี้ย และค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ตามสัญญากู้เงินประเภทต่าง ๆ ให้แก่โจทก์ และตกลงชำระเงินต้น เงินกู้ประเภทเอ เป็นงวด ๆ ทุก ๖ เดือน จนถึงงวดสุดท้าย วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๐ เงินกู้ประเภทบี ชำระเป็นงวด ๆ ทุก ๖ เดือน จนถึงงวดสุดท้าย วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๔๘ ส่วนเงินกู้ประเภทซีตกลงชำระเงินกู้ให้โจทก์เสร็จสิ้นในงวดเดียวจำนวนเงิน ๒๐,๐๐๐,๐๐๐ เหรียญสหรัฐ ในวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๐

จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ได้ทำสัญญาค้ำประกันฉบับลงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๓๕ โดยตกลงเข้าร่วมกันและแทนกันค้ำประกันการชำระหนี้เงินกู้ของลูกหนี้ตามสัญญากู้เงินทั้งสองฉบับดังกล่าว ลูกหนี้ได้รับเงินตามสัญญากู้เงินทั้งประเภทเอ และประเภทบีไปแล้ว เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น ๔๖๐,๐๐๐,๐๐๐ เหรียญสหรัฐ และได้รับเงินตามสัญญากู้เงินประเภทซีไปแล้วทั้งหมด จำนวน ๒๐,๐๐๐,๐๐๐ เหรียญสหรัฐ ภายหลังจากลูกหนี้ได้รับเงินกู้ตามสัญญาไปแล้ว ลูกหนี้ได้ชำระหนี้เงินกู้ให้แก่โจทก์บางส่วน ต่อมาศาลล้มละลายกลางได้มีคำสั่งให้ลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ และมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผนฟื้นฟูกิจการ ฯ ซึ่งตามวรรคสอง ของมาตรา ๕๐/๖๐ แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย ฯ นั้น คำสั่งของศาลซึ่งเห็นชอบด้วยแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ไม่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงความรับผิดชอบของจำเลยทั้งสองในฐานะผู้ค้ำประกันแต่อย่างใด ภายหลังจากวันที่ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้แล้ว ลูกหนี้ได้ทยอยชำระหนี้บางส่วนให้แก่โจทก์ ซึ่งโจทก์ได้นำเงินที่ลูกหนี้ชำระดังกล่าวไปจัดสรรชำระหนี้เงินกู้ที่ค้างชำระตามสัญญากู้เงินและสัญญากู้เงินประเภทซี เมื่อนับถึงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๖ ลูกหนี้มีหนี้เงินกู้ที่ค้างชำระต่อโจทก์ตามสัญญากู้เงินและสัญญากู้เงินประเภทซี เป็นเงินรวมทั้งสิ้น ๓๑๘,๗๕๓,๐๓๕.๐๕ เหรียญสหรัฐ โดยลูกหนี้เคยมีจดหมายขอเลื่อนการชำระหนี้ที่ค้างชำระออกไปอย่างไม่มีกำหนด แต่โจทก์ไม่ตกลงด้วย และได้ทวงถามให้จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ในฐานะผู้ค้ำประกันให้ชำระหนี้รวมเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น ๓๑๘,๗๕๓,๐๓๕.๐๕ เหรียญสหรัฐ หรือคิดเป็นเงินบาทไทย ณ วันฟ้อง จำนวน ๑๒,๕๓๐,๕๘๗,๒๕๓.๑๓ บาท โดยใช้อัตราแลกเปลี่ยน ๑ เหรียญสหรัฐเท่ากับ ๔๐.๖๘๗๘ บาท แต่จำเลยทั้งสองเพิกเฉยมิได้ชำระหนี้ให้แก่โจทก์ โจทก์จึงต้องฟ้องเป็นคดีนี้

จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ยื่นคำให้การ เมื่อวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ ปฏิเสธฟ้องโจทก์สรุปได้ว่า โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง เนื่องจากคดีนี้ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ เพราะการทำสัญญาคู่ การส่งมอบ และรับมอบเงินกู้ระหว่างโจทก์และลูกหนี้เกิดขึ้นในรัฐนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา ไม่ได้กระทำในประเทศไทย จึงไม่อาจถือได้ว่าเป็นการให้บริการระหว่างประเทศตามนัยมาตรา ๗ (๕) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินฯ และตามสัญญาเงินกู้กำหนดให้มีการดำเนินการทางกฎหมายในศาลสูงของประเทศอังกฤษและหนี้ตามสัญญาเงินและสัญญาค้ำประกันในคดีนี้มีการเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญแห่งหนี้ โดยแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ โจทก์ยังมีสิทธิได้รับชำระหนี้ต้นเงินและดอกเบี้ยที่นำมาฟ้องคดีนี้ตามแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ โดยที่ลูกหนี้ยังไม่ผิดนัดชำระหนี้ตามแผนดังกล่าว โจทก์จึงยังไม่ถูกโต้แย้งสิทธิและไม่มีอำนาจฟ้องจำเลยทั้งสองในคดีนี้ รวมทั้งสัญญาเงินกู้ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่อาจรับฟังเป็นพยานหลักฐานและไม่ผูกพันลูกหนี้ เพราะกรรมการตามหนังสือรับรองการจดทะเบียนของลูกหนี้ลงลายมือชื่อในสัญญาเงินกู้ไม่ครบถ้วนและหนี้ที่โจทก์นำมาฟ้องเป็นจำนวนเดียวกันกับที่แผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ระบุให้โจทก์ได้รับชำระหนี้เงินต้นเต็มจำนวนและได้รับอัตราดอกเบี้ยสูงกว่าอัตราที่ระบุไว้ในสัญญาเงินกู้เมื่อโจทก์ได้รับชำระหนี้เงินต้นเต็มจำนวนและดอกเบี้ยในอัตราที่สูงกว่าที่กำหนดไว้ในสัญญาเงินกู้ตามแผนฟื้นฟูกิจการฯ จำเลยทั้งสองจึงไม่ต้องรับผิดตามฟ้องของโจทก์

จำเลยทั้งสองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๔๗ โต้แย้งว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ มาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง และมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง จัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่งสรุปได้ว่า มาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง ได้บัญญัติจำกัดหรือตัดสิทธิของจำเลยทั้งสองในฐานะผู้ค้ำประกัน ซึ่งต้องรับผิดร่วมกับลูกหนี้หรือผู้ค้ำประกันในการยื่นคำขอรับชำระหนี้จากการฟื้นฟูกิจการในกรณีที่เจ้าหนี้ได้ใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ไว้เต็มจำนวนแล้ว ซึ่งในคดีฟื้นฟูกิจการนี้เจ้าหนี้ได้ใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ไว้เต็มจำนวนแล้ว ดังนั้น จำเลยทั้งสองต้องรับผิดร่วมกับลูกหนี้หรือผู้ค้ำประกัน และโดยที่บทบัญญัติมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง ไม่ได้ให้สิทธิแก่จำเลยทั้งสองในการยกบทบัญญัติดังกล่าวขึ้นเป็นข้อต่อสู้ในกรณีที่ลูกหนี้ยังไม่ตกเป็นผู้ผิดนัด ประกอบกับจำเลยทั้งสองในฐานะผู้ซึ่งต้องรับผิดร่วมกับลูกหนี้ก็ไม่สามารถใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ได้ตามมาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง และไม่สามารถยกแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีได้ ทั้งที่แผนได้กำหนดให้ลูกหนี้

ชำระหนี้แก่เจ้าหนี้เต็มจำนวนหนี้โดยไม่มีการลดหนี้แต่อย่างใด บทบัญญัติทั้งสองมาตราดังกล่าว จึงบัญญัติขึ้น โดยชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ เป็นการจำกัดสิทธิของจำเลยทั้งสองในการต่อสู้คดี ตามกฎหมายและมีผลกระทบต่อสาระสำคัญของสิทธิในทรัพย์สิน ทำให้เกิดความไม่เสมอภาค และไม่เท่าเทียมกันในทางกฎหมาย การที่บทบัญญัติมาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง กำหนดให้สิทธิแก่เจ้าหนี้ ของรับชำระหนี้ได้เต็มจำนวนและตัดสิทธิไม่ให้จำเลยทั้งสองซึ่งเป็นผู้ต้องร่วมรับผิดชอบลูกหนี้หรือ ผู้ค้ำประกันในการใช้สิทธิของรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการ เพราะเจ้าหนี้ได้ใช้สิทธิของรับชำระหนี้ไว้ เต็มจำนวนแล้ว และการที่มาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง ได้บัญญัติให้คำสั่งศาลซึ่งเห็นชอบด้วยแผนไม่มีผล เปลี่ยนแปลงความรับผิดชอบของจำเลยทั้งสอง ซึ่งต้องรับผิดชอบร่วมกับลูกหนี้หรือผู้ค้ำประกัน อันเป็นการให้ สิทธิแก่เจ้าหนี้ในการบังคับชำระหนี้เอากับจำเลยทั้งสองโดยไม่บัญญัติเป็นข้อยกเว้น หรือให้สิทธิแก่ ผู้ซึ่งต้องรับผิดชอบร่วมกับลูกหนี้หรือผู้ค้ำประกันในการต่อสู้คดีว่า ในกรณีที่แผนฟื้นฟูกิจการได้กำหนดให้ ลูกหนี้ชำระหนี้แก่เจ้าหนี้เต็มจำนวนหรือไม่มีการลดหนี้ให้แก่ลูกหนี้ หรือในกรณีที่ลูกหนี้ยังไม่ผิคนัด ชำระหนี้ตามแผนฟื้นฟูกิจการนั้น ห้ามเจ้าหนี้อฟ้องร้องผู้ซึ่งต้องรับผิดชอบร่วมกับลูกหนี้หรือผู้ค้ำประกัน แต่บทบัญญัติทั้งสองมาตราดังกล่าวได้บัญญัติให้สิทธิแก่เจ้าหนี้ในการฟ้องบังคับชำระหนี้เอากับ จำเลยทั้งสองซึ่งต้องรับผิดชอบร่วมกับลูกหนี้หรือผู้ค้ำประกันได้ทั้งที่บุคคลดังกล่าวต้องรับผิดชอบต่อเจ้าหนี้ ในฐานะเดียวกับลูกหนี้โดยลูกหนี้ยังไม่ตกเป็นผู้ผิคนัดชำระหนี้ตามแผนแต่อย่างใด และทั้งที่ยังไม่มีการ ได้แย้งสิทธิของโจทก์ ดังนั้น พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๔๓ มาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง และมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง จึงชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง และขอให้ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้า ระหว่างประเทศกลางส่งคำโต้แย้งของจำเลยตามทางการเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตาม รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง พิเคราะห์แล้วเห็นว่า คดีนี้โจทก์ บรรยายฟ้องสรุปความได้ว่า “จำเลยทั้งสองเป็นผู้ค้ำประกันการชำระหนี้ของบริษัทอุตสาหกรรม พิโตรเคมีกัลไทย จำกัด (มหาชน) ลูกหนี้ ที่ได้ทำสัญญากู้เงินไปจากโจทก์ ต่อมาหลังจากการชำระหนี้ เงินกู้บางส่วนแล้ว ศาลล้มละลายกลางได้มีคำสั่งให้ลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการ และมีคำสั่ง เห็นชอบด้วยกับแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๔๓ ซึ่งตามวรรคสองของ มาตรา ๕๐/๖๐ แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๔๓ นั้น คำสั่งของศาลซึ่งเห็นชอบด้วย

แผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ไม่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงความรับผิดชอบของจำเลยทั้งสองในฐานะผู้ค้ำประกันแต่อย่างใด ต่อมาหลังจากที่ลูกหนี้ได้ทยอยชำระหนี้อีกบางส่วน และชำระหนี้ตามแผนฟื้นฟูกิจการแก่โจทก์โดยแปลงหนี้เป็นทุนอีกครั้งแล้ว เมื่อนับถึงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๖ ลูกหนี้ยังมีหนี้เงินกู้ค้างชำระรวม ๓๑๘,๗๕๓,๐๓๕.๐๕ เหรียญสหรัฐอเมริกา และลูกหนี้เคยมีจดหมายถึงโจทก์ขอเลื่อนการชำระหนี้ที่ค้างชำระออกไปอย่างไม่มีกำหนด ซึ่งโจทก์ไม่ตกลงด้วย และได้มีหนังสือทวงถามไปยังจำเลยทั้งสองในฐานะผู้ค้ำประกันให้ชำระหนี้ แต่จำเลยทั้งสองก็เพิกเฉย ขอให้บังคับจำเลยทั้งสองชำระหนี้ให้กับโจทก์ตามคำขอท้ายฟ้อง” คำฟ้องของโจทก์จึงเป็นการอาศัยมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๔๓ ตามที่บรรยายในคำฟ้อง ซึ่งศาลจำเป็นต้องพิจารณาทบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามที่โจทก์อ้างดังกล่าว เมื่อปรากฏว่าศาลจะใช้บทบัญญัติมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๔๓ มาบังคับแก่คดีนี้ และทนายจำเลยทั้งสองซึ่งเป็นคู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง (ประกอบมาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง) ต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยขัดหรือแย้งต่อมาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๔๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยดังกล่าว และศาลตรวจไม่พบคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัติมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง กรณีจึงต้องด้วยมาตรา ๒๖๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งตามบทบัญญัติดังกล่าว ศาลไม่อาจใช้ดุลพินิจเป็นอย่างอื่นนอกจากส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย และศาลได้สั่งให้ส่งความเห็นโต้แย้งในประเด็นดังกล่าวให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

มีประเด็นเบื้องต้นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจที่จะรับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอการพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย”

พิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ผู้ร้องโต้แย้งว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญบังคับแก่คดี และศาลได้ส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการให้ศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย ประกอบกับยังไม่มีคำวินิจฉัยของ

ศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัติดังกล่าว กรณีจึงเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจที่จะรับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยได้ ซึ่งที่ประชุม คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมีมติเป็นเอกฉันท์ให้รับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง

ประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยต่อไปมีว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง และมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง หรือไม่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๔ “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพของบุคคล ย่อมได้รับความคุ้มครอง”

มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง “การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้ กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้”

มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน”

มาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง “สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง ขอบเขตแห่งสิทธิ และการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ”

พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓

มาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง “ผู้ซึ่งมีสิทธิขอรับชำระหนี้ตามมาตรา ๑๐๑ อาจยื่นคำขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการสำหรับจำนวนที่ตนอาจใช้สิทธิไต่เบี่ยงในเวลาภายในได้ เว้นแต่เจ้าหนี้ ได้ใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ไว้เต็มจำนวนแล้ว”

มาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง “คำสั่งของศาลซึ่งเห็นชอบด้วยแผนไม่มีผลเปลี่ยนแปลงความรับผิดชอบของบุคคลซึ่งเป็นหุ้นส่วนกับลูกหนี้ หรือผู้รับผิดชอบร่วมกับลูกหนี้ หรือผู้ค้ำประกัน หรืออยู่ในลักษณะอย่างผู้ค้ำประกันของลูกหนี้ในหนี้ที่มีอยู่ก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผน และไม่มีผลให้บุคคลเช่นว่านั้น ต้องรับผิดชอบในหนี้ที่ก่อขึ้นตามแผนตั้งแต่วันดังกล่าว เว้นแต่บุคคลเช่นว่านั้นจะยินยอมโดยมีหลักฐานเป็นหนังสือด้วย”

มาตรา ๑๐๑ “ถ้าลูกหนี้ร่วมบางคนถูกพิทักษ์ทรัพย์ ลูกหนี้ร่วมคนอื่นอาจยื่นคำขอรับชำระหนี้สำหรับจำนวนที่ตนอาจใช้สิทธิไต่เบียดในเวลาภายหลังหน้าได้ เว้นแต่เจ้าหนี้ได้ใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ไว้เต็มจำนวนแล้ว

บทบัญญัติในวรรคก่อนนี้ให้ใช้บังคับแก่ผู้ค้ำประกัน ผู้ค้ำประกันร่วม หรือบุคคลที่อยู่ในลักษณะเดียวกันนี้โดยอนุโลม”

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ เป็นบทบัญญัติที่ให้การรับรองและคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ซึ่งมีอยู่ในตัวของบุคคลทุกคนและเป็นรากฐานสำคัญของสิทธิและเสรีภาพทั้งหลาย รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติที่ห้ามมิให้มีการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ เว้นแต่เป็นการจำกัดโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้บุคคลมีความเสมอภาคในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองสิทธิของบุคคลในทรัพย์สินซึ่งการกำหนดขอบเขตหรือจำกัดสิทธิดังกล่าวสามารถกระทำได้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

สำหรับพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๔๓ มาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง และมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง เป็นบทบัญญัติในกระบวนการเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ซึ่งได้รับการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยมีเหตุผลในการประกาศใช้เพื่อ “...คุ้มครองการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ลูกหนี้ที่ประสบปัญหาสภาพคล่องทางการเงินชั่วคราว เพื่อให้ลูกหนี้มีโอกาสได้ฟื้นฟูกิจการได้ซึ่งจะช่วยเจ้าหนี้ให้มีโอกาสรับชำระหนี้อย่างเป็นธรรมด้วย อันจะเป็นการส่งเสริมเศรษฐกิจและการค้าของประเทศให้เจริญก้าวหน้าต่อไป...” และพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๔๓ มาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง เป็นบทบัญญัติในขั้นตอนหลังจากที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการแล้ว และกฎหมายกำหนดให้เจ้าหนี้ต้องแสดงตนเพื่อให้เห็นว่ากิจการของลูกหนี้มีหนี้สินอยู่เพียงใด ซึ่งจำนวนของเจ้าหนี้แต่ละคนยังเป็นเกณฑ์ในการคำนวณสิทธิที่จะได้รับชำระหนี้ตามแผนฟื้นฟูกิจการและสิทธิที่จะลงคะแนนในการพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนฟื้นฟูกิจการ ซึ่งเป็นเอกสารสำคัญที่แสดงถึงสภาพของกิจการไม่ว่าจะเป็นด้านสินทรัพย์

หนี้สิน และทุน รวมทั้งการคาดหมายถึงผลการประกอบการของกิจการและแนวทางในการแก้ไขปัญหา เพื่อให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้อย่างสูงสุด โดยพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง บัญญัติให้ผู้มีสิทธิขอรับชำระหนี้ตามมาตรา ๑๐๑ ซึ่งได้แก่ ลูกหนี้ร่วม ผู้ค้ำประกัน ผู้ค้ำประกันร่วม หรือบุคคลที่อยู่ในลักษณะเดียวกันนี้โดยอนุโลม มีสิทธิขอรับชำระหนี้ภายหลังจาก ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ โดยอาจยื่นขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการสำหรับจำนวนที่ตนอาจใช้สิทธิไต่เบี่ยในเวลาภายหลังได้ เว้นแต่เจ้าหนี้ ได้ใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ไว้เต็มจำนวนแล้ว การที่กฎหมายบัญญัติรับรองสิทธิในอนาคตของบุคคลกลุ่มดังกล่าวไว้แม้มูลหนี้ยังไม่เกิดขึ้นเพราะยังไม่มีชำระหนี้ให้กับเจ้าหนี้แทนลูกหนี้ก็ตาม เพื่อให้บุคคลกลุ่มนี้สามารถขอรับชำระหนี้จากการฟื้นฟูกิจการได้ เว้นแต่เจ้าหนี้ในหนี้ประธานซึ่งมูลหนี้เกิดขึ้นแล้วได้ใช้สิทธิขอรับชำระหนี้ไว้เต็มจำนวนแล้วจึงห้ามบุคคลกลุ่มนี้ใช้สิทธิดังกล่าว เนื่องจากเป็นการขอรับชำระหนี้ซ้ำซ้อนกันย่อมกระทบกระเทือนสิทธิของเจ้าหนี้ และส่งผลถึงจำนวนเจ้าหนี้ที่จะมีสิทธิในการลงมติให้ความเห็นชอบแผนฟื้นฟูกิจการด้วย เมื่อมูลหนี้ของบุคคลกลุ่มนี้ยังไม่เกิดขึ้นและสิทธิไต่เบี่ยจะเกิดขึ้นต่อเมื่อได้ชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้แทนลูกหนี้แล้ว ประกอบกับผู้ค้ำประกันทำสัญญาตกลงที่จะรับผิดชอบต่อเจ้าหนี้ในกรณีที่ลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ไว้ตั้งแต่ต้นแล้ว พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง จึงมิได้เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ละเมิดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ค้ำประกันตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ และเป็นบทบัญญัติที่จำกัดสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลในฐานะผู้ค้ำประกันเท่าที่จำเป็นมิได้กระทำต่อสาระสำคัญของสิทธิในทรัพย์สินตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๔๘ รวมทั้งเป็นบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองบุคคลซึ่งมีสถานะอย่างเดียวกันไม่ว่าจะเป็นฝ่ายเจ้าหนี้ ลูกหนี้ร่วมหรือผู้ค้ำประกันให้มีความเสมอภาคกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกันตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ ดังนั้น พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง ในส่วนของผู้ค้ำประกันจึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง

สำหรับพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง ที่บัญญัติให้คำสั่งศาลซึ่งเห็นชอบด้วยแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ไม่มีผลเปลี่ยนแปลงความรับผิดชอบของบุคคลซึ่งต้องรับผิดชอบร่วมกับลูกหนี้หรือผู้ค้ำประกันในหนี้ที่มีอยู่ก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผน และไม่ผลให้

บุคคลเช่นว่านั้นต้องรับผิดชอบในหนี้ที่ก่อขึ้นตามแผนตั้งแต่วันที่ศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผนดังกล่าว ซึ่งเป็นบทบัญญัติในขั้นตอนหลังจากแผนฟื้นฟูกิจการได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมเจ้าหนี้และศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผนแล้ว เพื่อนำไปปฏิบัติในการแก้ปัญหากิจการที่กำลังตกต่ำให้ฟื้นคืนสภาพได้ การที่มาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง บัญญัติไว้ดังกล่าวทำให้ผู้ค้าประกันยังคงต้องรับผิดชอบต่อเจ้าหนี้และเจ้าหนี มีสิทธิฟ้องผู้ค้าประกันตามสัญญาผู้ค้าประกันซึ่งเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ว่าด้วยการผู้ค้าประกันที่บัญญัติขึ้นเพื่อเป็นหลักประกันแก่เจ้าหนี้ว่าจะได้รับชำระหนี้คืน โดยบัญญัติให้ความคุ้มครองสิทธิและกำหนดหน้าที่ระหว่างเจ้าหนี้กับผู้ค้าประกันและระหว่างผู้ค้าประกัน กับลูกหนี้ไว้อย่างชัดเจน เมื่อการจัดทำแผนฟื้นฟูกิจการเป็นเรื่องเฉพาะตัวของลูกหนี้เพื่อแก้ปัญหา ความมีหนี้สินล้นพ้นตัวของลูกหนี้ที่ประสบปัญหาทางการเงินให้สามารถฟื้นฟูกิจการได้ ประกอบกับ การกำหนดให้เจ้าหนี้ยังคงฟ้องผู้ค้าประกันได้ย่อมเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการให้ความช่วยเหลือทางการเงิน แก่ลูกหนี้ที่ประสบปัญหาทางการเงินชั่วคราวได้มีโอกาสฟื้นฟูกิจการได้และเจ้าหนี้อาจได้รับชำระหนี้ ด้วย ฉะนั้นแม้ ผู้ค้าประกันต้องผูกพันตนต่อเจ้าหนี้ตามสัญญาผู้ค้าประกันก็เป็นไปตามการแสดงเจตนา ของผู้ค้าประกัน โดยผู้ค้าประกันอาจยกข้อต่อสู้ทั้งหลายที่ลูกหนี้มีต่อเจ้าหนี้ขึ้นต่อสู้ได้ และในกรณีที่ ผู้ค้าประกันได้ชำระหนี้ให้กับเจ้าหนี้แทนลูกหนี้ไปก็มีสิทธิที่จะไต่เบี่ยงเอาจากลูกหนี้ได้ แม้ภายหลังศาล มีคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการเพราะเหตุการฟื้นฟูกิจการดำเนินการเป็นผลสำเร็จตามแผนหรือไม่ และ แม้ศาลจะมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาด ผู้ค้าประกันก็ยังมีสิทธิยื่นคำขอรับชำระหนี้ต่อเจ้าพนักงาน พิทักษ์ทรัพย์ได้ พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๔๓ มาตรา ๕๐/๖๐ จึงมิได้เป็น บทบัญญัติที่ละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และมีได้เป็นบทบัญญัติที่จำกัดสิทธิในทรัพย์สินของบุคคล ซึ่งเป็นผู้ค้าประกันแต่อย่างใด รวมทั้งยังเป็นบทบัญญัติที่ใช้บังคับกับบุคคลที่เป็นผู้ค้าประกันทุกคน อย่างเสมอภาคกันในส่วนความรับผิดชอบระหว่างผู้ค้าประกันกับเจ้าหนี้ และผู้ค้าประกันกับลูกหนี้และลูกหนี้ ร่วมก็เป็นไปตามหลักของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จึงเห็นได้ว่า มาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง ได้ให้ความเสมอภาคกันในทางกฎหมายและให้ความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกันกับบุคคลทุกฝ่าย ที่เข้ามาเกี่ยวข้องในคดีล้มละลาย ดังนั้น พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๔๓ มาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง ในส่วนของผู้ค้าประกันจึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง และมาตรา ๕๐/๖๐ วรรคสอง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง

นายอภิรักษ์ จันทนกุลกะ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ